

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Qua ratione perfectio exprimatur illis verbis: Diliges Dominum Deum tuum
ex tota virtute tua. Cap. xxj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

quæ verò mala sunt, aut si bona in se, proposito tamen amantis minus vitia, ea nulla ratione concupiscat. Irascibilem verò, si mansuetudine temperet, ne plus quam oportet, irascatur, si humilitate premar, ne immodicè efforatur, si magnanimitate roborer, ne imprudenter infirmetur. Ille bene cupiebat qui Domino decantabat: Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore.] Et idè sanctè irascebatur, qui doctus suam iram frænare discibat: Irascimini, & nolite peccare,] & nos ad sanctam iram, quæ aduersus vitia concipitur, & non ad iniquam concipiendam admonebat. Postremo Dei amor morticem potentiam regat, vt vniuersa corporis membra, præcipuè pedes, manus, & lingua Deo militent, & se iustitiæ instrumenta perseueranter exhibeant. Quod monet Paulus, dicens: Sed neque exhibeatis membra vestra, arma iniquitatis peccato; sed exhibete vos Deo, tamquam ex mortuis viuentes; & membra vestra arma iustitiæ Deo.] Ille namque membra sua peccato subtrahit, qui ea contra, aut præter diuina præcepta non mouet, & Deo tamquam arma iustitiæ concedit, qui eorum actionibus iustitiam expugnat, & Dei erga se amorem ac perfectam puritatem comparare contendit.

Adhæc, charitas potentias, aut vires vegetabiles moderetur; eam, quæ nutritioni deseruit per sobrietatem, & abstinentiam; & eam, quæ generationi famularur, per castitatem, & continentiam, vt corpus nostrum ad veram parsimoniam, & mundiciam redactum, nec ciborum nimietate, ipsorumque cõctione prolixa menti tempus orandi & amandi præripiat, nec importunitate naturalis aculei, orationis, & amoris puritatem & serenitatem impediatur. Quod adiuuante Dei numine assequemur, si illud Ecclesiastici documentum fuerimus amplexi: Cibaria, & virga, & onus asino; panis, & disciplina, & opus seruo.] Nam sicut iumentis, vt seruiant, pabula ferri, ne deficiant; & ictum virgæ, ne quiescant; & onera, ne lasciuant, attribuimus: ita corpori nostro, seruo quidem, ac mancipio vilissimo cibarium panem non delicatum ad sustentationem; disciplinam ad correctionem; & opus ad oriofitatis remedium conferamus. Licet autem generatiua vis sit amore diuino frænanda, & continentia, ac castitate moderanda, vt quantum possibile fuerit, nullus in ea pestilentis ignis odor appareat; tamen vis, quæ nutritioni & sustentationi corpusculi seruit, non sine discretionem tractanda est, ne si ei necessaria subtraxerimus, instrumentum totius spiritualis vite deficiat. Sæpe enim (vt Laurentius Iustinianus ait) dum in carne hostem insequimur, etiam ciuem, quem diligimus trucidamus, & plerumque dum quasi conciuui compatiuntur, ad prælium hostem nutrimus. Siergo nobis nimis, ac immoderatus seruo persuaideatur, vt carni necessaria alimenta subtrahamus, dicendum est illi, quod quidam dixit ad Ioab: Si appenderes in manibus meis mille argenteos, nequaquam mitterem manum meam in filium regis.] Corpusculum namque nostrum filius regis est, cui filiorum hereditas, id est, gloria, cuius est capax, in calis est reseruata, & ideo non debemus ipsum contra iussionem communis Patris immoderatis abstinentiis occidere, sed cohibitum, & mortificatum seruare. Tandem dona & talenta in his viribus à Domino collocata magisterio charitatis eruditi, in eiusdem Domini obsequium impendamus, & nequaquam vanitati, aut propeitæ commoditati donemus; vt sic, vel quinque talenta hoc est, veram vite perfectionem, vel saltem duo talenta, scilicet initium perfectionis, & nonnullum spirituales vite profectum, lucremur, possimufq;

Instr. in
Ignorantia
tr. de sobrietate. 3.

1. Reg. 18.

Psal. 118.

Psal. 4.

Rom. 6.

Eccles. 33.

A dicere Domino: quæ de manu tua accepimus, reddimus tibi.] Qui ita vniuersas vires suas mancipat diuinis obsequiis, Deum diligit ex omnibus viribus suis, & ipse non potest non esse perfectus. Nam si perfectus est, qui perfectam charitatem habet, & in rebus ad vitam perfectam necessariis non deficit, qui eo modo, quem diximus vires suas moderatur; & regit, non potest à consortio perfectorum excludi, cuius charitas omnia resecta facientem, & defectus omnes auersantem debitam mensuram, & absolutum decorem acquisiuit.

B Domine Deus meus, virium nostrarum dator, & omnium donorum largus infusor, qui vires nobis seruis tuis tribuis, vt laboremus, & dona concedis, vt seruiamus, & sic laborantes, ac seruientes tibi, mercedem incorruptam & præmium semper mansurum assequamur. Tribue quoque rogamus supplices, bonum virium, & donorum vsum ne quod te donante factum est ad præmium, nobis malè vtentibus, vertatur ad supplicium. Omnes vires meæ te Dominum, & herum agnoscant, te semper quarant, tibi semper operibus sanctis inhæreant, & sint tamquam ancillæ, expectantes Dominum suum, quando reuertatur à nuptiis. Memoria mea ô Deus meus vanis & inutilibus rebus allueta, hæc omnia vana abiciat, & iugi, ac assidua tui recordatione præfulgeat. Intellectus meus, ô lux mea, nebula quæ ex prauis affectibus ascendit, occæcatur, lucem sapientiæ ad bona sine intermissione euoluenda, & te contemplandum accipiat. Voluntas mea, ô Deus, & pulchritudo mea sensibilibus rebus sedeta, & infructuosis desiderijs compedita maculas dolore tergat, compedes melioribus desiderijs abruptat, & te solum, omne bonum diligit. Cogitatio mea, inquierum malum, vitula Ephraim docta diligere tritum,] quæ tamquam pullum onagri, se liberam natam putat,] ad domum cordis redeat, & sanctis rebus illigata quiescat. Appetitus meus ea constanter respiciat, quæ itineribus æternitatis officiant, & terrenis commoditatibus concalcat, ad æterna, & caelestia suos affectus, & desideria erigat. Sensus mei, sæculo, & suis deliciis occludantur, seris & viciis timoris tui, & his, quæ compunctionem generare possunt, & tui amorem allicere, aditum circumspectionis aperiant. Membra mea mortificetur super terram, vt iniquitati substracta, & tuis obsequiis, ac laudationibus consecrata, in perpetuum viuant in cælis. Si qua tandem mihi talenta, si qua dona, si qua beneficia, siue naturalia, siue supernaturalia cõcedis, ea Domine ad te redeat, te auctorem respiciat, & tuæ gloriæ solum ac saluti proximorum inferuiant. Tu, ô Deus meus, amator meus hanc republicam animæ meæ tua providentia rege, tua bonitate sanctifica, tua potentia contine, & in omnibus non solum magnis, & alicuius momenti rebus, sed etiam minimis insigni pietate gubernata, quo verus amator tui factus, & seruus non iners, sed sedulus, & ex omnibus viribus reputatus, aliquando tandem (si tibi placet) perfectus existam, & ad præmium perfectorum ascendam.

C

D

E

Qua ratione perfectio exprimat illis verbis: Diliges Dominum Deum tuum ex tota virtute tua.

C A P. XXI.

Vi rem aliquam impensè amant, non solum in ea assequenda omnes vires suas, & omnem industriam collocant, sed etiam omni

nisi,

1. Paral. 29.

Osæ 10. Iob. 11.

nisi, atque conatu in eius assequutionem incumbunt. Quod ita esse iniquam peruersitas aperte demonstrat. Hi enim, ut sordidas voluptates, aut vanos honores, aut inquietas diuitias, quas immoderate amat, aucupentur, non iam faciunt, omne quod possunt (quod ad usum & conatum, pertinet) sed à diabolo decepti, & inelcati, faciunt etiam, aut facere tentant, amplius quam possunt. O quam multos vidimus ob cupiditatem diuitiarum, vel appetitum dignitatum, vel desiderium voluptatum, propriam substantiam, bonum nomen, & existimationem amisisse, imò & salutem corporis, & animæ, & vires, & vitam temporalem, & eternam dilapidasse. Quibus optimè illud Hieremiæ conuenit: Cor meum ad viros mui fictilis dabit sonitum tibiitum, quia plus fecit, quam potuit, ideò perierunt. [Plus faciunt, quam possunt qui supra vires, supra facultatem, ad mala nituntur, & propterea pereunt, quia necesse est imbecillum à fortiori ad ortum, tandem frangi & debilitari. Si ergo viri iusti in assequutione virtutis, quod peccatores in assequutione iniquitatis non faciunt, ut scilicet supra naturam, & gratiam facultatem, bona assequi conentur, saltem id faciant, ut secundum omnem conatum virium naturæ & gratiæ sibi concessarum, perfectionem, & diuinam vniouem assequi curent; & hoc Dominus iubet cum dicit: Diliges Dominum Deum tuum ex omni virtute tua.] Iuste quidem. Nā si mundus, & Diabolus à seuis suis obsequia supra vires postulant, quid ni Deus omnium Conditor, cui soli seruendum est, à creaturis suis obsequia secundum vniuscuiusque conatum, efflagitet? Certè si ei toto mentis conatu non famulamur, sed tepidè, & osecitanter obsequimur, anam aduersario nostro damus, ut nos rideat, & nostram cæcitatem & infidelitatem reprehendat. Ut enim (inquit magnus Basilus) Dæmon capitalis nostri hostis solet nostram Domino exprobare negligentiam, & super inobedientiam nostram superbe gloriari, qui cum neque finxerit nos, nec mortem pro nobis oppeterit, habet nos tamen (proh dolor) & inobedientiam tuam & negligentiam, qua in præceptis Dei tenendis sumus imitatores sedulos. Hoc equidem opprobrium est contra maiestatem Domini, & hæc iactantia pœnis gehennæ longè mihi grauior esse videtur, quod nimirum inimicis Christi materiam, & anam præbamus iactantiam & elationis contra eum ipsum, qui pro nobis morti se obiecit, atque etiam ab inferis sese reuocauit.] Ut ergo nos ipsos ab hac infamia & contemptu liberemus, sollicitè studeamus Deo omni conatu famulari, & omni diligentia amore complecti, quod est ex tota virtute diligere. Sed quomodo hic sit sensus huius sententiæ priusquam ultra procedimus, breuiter aperiamus.

Virtus, si philosophorum principem consulamus, illud summum ac præstantissimū est, ad quod vis, aut potentia alicuius valet pertingere. Nam si quis posset centum talenta portare, vis eius est ad portandum quinquaginta, aut octoginta, virtus verò ad portandum centum: & si possit ambulare, & perniter currere, vis est ad ambulandum, & virtus ad velocissimè currendum. Hanc autem esse huius nominis notionem confirmat nomen, vir, à quo (teste Cicero) dicta est. Vir enim (ut ait Lactantius) nominatus est, quod in eo maior vis est, quam in femina, & hinc virtus nomen accepit. A qua etiam significatione sacra pagina non abhorret. Hoc nomen pro robore, potestate, & fortitudine nō semel usurpantes. Domine, Domine virtus salutis meæ (inquit sanctus David) obumbrasti caput meum in die belli. Et alio loco: Deus, qui præcinxit me virtute, & po-

A
fuit immaculatam viam meam. Et rursus: Præcinxisti me virtute ad bellum, & supplantasti insurgentes in me subitū me.] Hinc alia virtutes appellantur; quod eorum motu, & influxu, Deus inferiora gubernet, & magna, ac mirabilia perficiat. Verbo quippe Domini cali firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum. Hinc etiam virtutes, tum morales, tum intellectuales, tum Theologicæ hoc nomen acceperunt, quod potentias aut vires nostras operibus bonis, & malis expositas, ad opus optimum inclinent, & ad præstantissimas functiones disponat. Est ergo virtus, si eius primæuam notionem attendamus, usus, & conatus, & impetus rei, eorum quod potest facientis, & ad summum, ac sibi præstantissimum anhelantis. Quare tunc Deum ex omni virtute diligimus, cum voluntatem excitamus, ut omni conatu Deum diligit, & vires alias seu potentias erigimus, ut non segiuer, non osecitanter, sed strenuè ac diligenter in Dei obsequium, ac voluntatem intendant. Vnde Thomas huc sensum exprimit, sic ait: Diliges Dominum, non tantum ex vi, sed etiam ex virtute, cum diligendo & laborando experitis summum potentiam; quod si in hoc summo, & ultimo termino actum dilectionis semper cōtinuare, tunc nō tantum ex virtute, sed etiam ex tota virtute diligeres.] Sed quia in vita mortali non est possibile, ut quis in omnibus bonis actibus suis summum conatū adhibeat, considerandum est, quomodo hæc sententia vitæ iustorum peregrinantium accommodetur, ut possint eam, utcumque seruare, & Deum ex tota virtute diligere.

C
Illi sanè dicuntur ex virtute diligere qui Dei sunt diligentes amatores, qui Deum feruè amant, & qui gnauiter, & strenuè omne (quarum possunt) defectū, & imperfectionem cauent, & virtutis opera ad suum statum, & munus pertinentia sedulè, sollicitè, & diligenter exercent. Quidam enim (ut Bernardus optime annotauit) accipiunt Spiritum sanctum, spiritum charitatis ad salutem; quidam verò accipiunt ad feruorem. Illi accipiunt ad salutem, qui in toto corde suo reuertuntur ad Dominum Deum suum, qui omnimodum valedicunt, & spiritu contritionis emundati, gratiam & charitatem accipiunt. Illi accipiunt ad feruorem, cum in cordibus perfectorum (ut verbis sanctissimi Patris vtar) vehementius spirans validum igne charitatis accendit, ut non solum in spe filiorum Dei, sed etiam in tribulationibus gloriantur, contumeliā gloriam reputantes, opprobrium, gaudium, despectionem, exaltationem.] Qui itaque spiritum ad salutem accipiunt, diligunt Deum ex omnibus viribus suis; saltem ex eo quod nihil viribus, & potentiis suis, Deo auersum & contrarium admittunt: At qui accipiunt ad feruorem, diligunt ex omni virtute sua, quoniam iam in vita sua non solum opus amoris tenent, sed etiam modum amoris adiiciunt, ut seilicet feruè & sollicitè ament, & pro amore prouehendo magna faciant, & terribilia sustineant. Quo loco liber cum ipso Bernardo lugere, quia omnibus nobis (ni fallor) si nimirum ex animo vitam mutauimus, datus est spiritus ad salutem; ad feruorem non ita. Pauci enim sunt, qui hoc spiritu repleantur, pauci, qui studeant æmulari; Contenti sumus angustiis nostris, nec respirare in libertatem illam, non saltem ad eam spirare conamur.] Hunc ergo charitatis feruorem & impigram amoris deuotionem sectari debemus, ut Deum ex tota virtute diligamus. Amat ille constantes, amat feruidos, amat naturam imbecillitatem prudenter vincentes, & seipos acuentes, & ad sollicitudinem excitantes. His perfectionem tribuit, & salutem animæ perfectam, & veram puritatem

impertit.

Hier. 48.

Basilus
oratio. 1.
de amore
Dei.Arist. 1.
cali text.
1. c. 16.Cicer. 2.
Tusc.
Lact. 1. l.
de opificio
Dei. c. 12.
Psalm. 139.

Psalm. 17.

Psalm. 32.

D. Thom.
opus. 6. 1.
c. 23.Bern. ser.
3. Pente-
cost.

Luc. 19.

impertit. Quis non audiuit. Salus domui huic facta est, eo quod & ipse, non solum genere, sed multo magis imitatione filius sit Abraham?] Ille re vera, qui præcurrens ascendit, & sollicitus, festinusque descendit, & excipit Dominum gaudens. Si igitur salutem animæ quærimus, non quamlibet, sed eam, quæ perfecta salus, & planè perfectio est, præcurramus tepidorum turbam, nunc dormientium, nunc oscitantium, nunc peditentium ambulantium: descendamus festinanter, superbiam & ambitionem & omnem mundi factum animosè calcantes; excipiamus gaudenter Christum, non in domum corporis, sed in domum cordis, & in nobis ipsi habitaculum construentes: refarciamus iniurias & onera iniquitatis relinquamus, ut salus domui nostræ fiat, ut puritas mentis adueniat.

Sed ad particularia descendamus, & hæc quæ generaliter diximus, sigillatim explicemus. Ille Deum ex tota virtute diligit, qui eximia quadam diligentia suæ mentis puritatem retinet, & omnem minimam etiam maculam vehementer timet, omnem defectum leuem fugit, omnem imperfectionem, (quantum in hac vita fieri potest) sollicitè reicit: & qui omnem suam diligentiam ad vitanda peccata leuia, insufficientem cernens, ea quæ contrahit, celeriter (quantum potest) & magna animæ compunctione tergit. Sicut enim virgo, quæ pulchram, & pretiosam vestem induit, summa quadam circumspectione perlustrat, quo loco sedeat, cui innitatur, quid manibus tractet, quis ad eam accedat, ne aut in sede, aut in fulcramento, aut in occupatione, aut in famulo propius accedente, aliquid sit, quod eius vestem fœdet, aut quoquo modo inficiat: Ita anima veste gratiæ, & charitatis induta, debet omnes cogitationes, omnia desideria, omnia verba, & opera sua, diligentissima circumspectione notare, ne quid in eis lateat, quod gratiam fuscet, charitatem tepefaciat, & suam pulchritudinem aliqua macula, aut nœuo contamine. Si quid tamen, aut malum aut imperfectum incidit (& sine dubio multa incident) statim compunctio tergat, sletus munder, humilitas defleat, charitas vrat. Sine ista sollicitudine non poterit mens mundam se, & illibatam seruare; nam (ut inquit Gregorius.) Mens mutabilitatis suæ pondere, ad aliud semper impellitur, quàm est, nisi in statu suo arctæ custodiæ disciplina teneatur, semper in deteriora dilabitur. Quæ enim semper stantem deseruit, statum, quem habere potuit, amittit. Vnde nunc cum ad meliora nititur, quasi contra ictum fulminis conatur; cum verò ab intentione ascendendi resolutur.] Sic ille scribit, optimè, ac verè scribit. Nam natura nostra lubrica, ad malum procliuus, & ex sua ingenita infirmitate in vitium præceps, non poterit se continere, in bono, atque honesto stabilire, nisi se ipsam semper cohibeat, se ipsam à casu diligenter custodiat, & gratiæ Dei cooperas, ne à malitia coinquinetur, se vndique circumspectat. Si vis ergo, o religiose, esse perfectus & veram virtutem consequi, & ad mentis puritatem festinare, prudenti quadam, & sollicita circumspectione, non tamen scrupulosa, aut molesta, te & omnia ad te pertinentia considera. Hoc te doceat amor Dei (qui non cæcus est, sicut amor sæculi, sed omnia videns, vniuersa prospiciens, tamquam magister sapientissimus) te inter laqueos viuere, inter tendiculas, & præcipitia transire, cum hostibus, & inimicis sanctitatis conuersari; ex quo cognosces magna diligentia opus esse, ne cadas, ne decipiaris, ne rerum wandanarum affectibus illigeris. O candens lilium (inquit Bernardus sponfam Christi alloquens) o tener, & delicate flos; increduli,

Bernard.
ser. 48. in
Cant.

A

& subuertores sunt tecum. Vide quomodo cautè ambules inter spinas. Plenus est mundus spinis; in terra sunt, in aère sunt in carne tua sunt, versati in his & minimè laedi, diuina potentia est, non virtutis tuæ; sed confidite, inquit, quia ego vici mundum.] Si verò hanc necessariam sollicitudinem, diligentiamque contemnis, non tantùm Deum ex virtute non diliges, verùm nec teipsum casu & præcipitio defendes. Incuria enim, & socordia concessum est, ut omnia bona antè congregata valeret, & quæ feruor acquisierat, miserabili crudelitate consumat. Denique esse Dominus mandauit, id est, iustissima ratione permittit, & percutit ista socordia, domum maiorem ruinis; scilicet interiorem, veràmque virtutem, & domum minorem scissionibus, nempe externam disciplinam, quæ dissipata, non solum Angeli, verùm & homines teipsum spernent, quia per disciplinæ dissipata: rimulas, interiorem calum, & calamitatem prospicient.

B

Non tamen fatis est amanti, ex tota virtute, si diligenter mala caueat, nisi etiam eadem sollicitudine, atque feruore mandata seruet, consilia ad se spectantia custodiat, regulas, & institutiones amplectatur, & omne bonum non tepidè & perfuntoriè, sed gnauiter & constanter operetur. Imò non est possibile mala vitare, nisi quis bona strenuè sectetur; nam malum quoddam est, ipsam bonum oscitanter exequi, & negligenter in opus producere. In hoc ergo nos veros Dei amatores exhibeamus, ut propter Deum, & eius amorem, quicquid virtutis, quicquid perfectionis est, tamquam rem magni momenti sedulè & diligenter tractemus. Si enim mundani homines sacculum tanta virtute amant, & ipsam vanissimam vanitatem tanto impetu, & conatu exercent, ut pereant; quanta virtute nos, qui vitorum spiritualium nomen obtinemus, Deum deberemus diligere, quanto nisù atque conatu ipsam verissimam veritatem sectari, nò ut pereamus, sed ut in perpetuum saluemur? An sola ista vita est (ut Hieronymi sermonem v[er]um) quæ certamen non habeat de profectu, & in qua vnusquisque hoc tantùm habeat, permanere quod capit, nec vilo augmenti desiderio ad maiora contèdat? Et cum in omnibus mundi studiis profectu non sciuntur homines, hic tantum cæpisse sufficiat? Feruentissimi in terrenis, frigidissimi in cælestibus sumus: & summam in rebus paruis exhibentes alacritatem ad maiora torpescimus. Considerare pudet, quantus sit feruor in sæculo, qua cura singula quæque studia hominum, imò (ut sæcularis auctoris vrar sententia) ipsa magis ætate inflammatur. Diuitiarum amor insatiabilis est, expleri nescit honorum cupido. Celerem habituræ res finem sine fine quæruntur. Nos diuinam sapientiam, cælestes diuitias, immortales honores, pigra quadam dissimulatione negligimus: & spirituales diuitias, aut ne attingimus quidem, aut si leuiter degustauerimus, continuò nos putamus esse satiatos.] Amplectamur ergo mentis puritatem: Amplectamur iustitiam, non quasi satiati, & virtutis cibo distenti, sed quasi esurientes, & hoc vitæ alimentum prorsus vacui, atque ieiuni. Dominus enim non dixit: Beati qui nauicam habent iustitiæ, sed: Beati, qui esuriunt & sitiunt iustitiam.] Beati inquam, non pleni, sed vacui; non saturi, sed esurientes, quia licet pleni sint operis effecta, vacui tamen sunt ampliùs comedendi, & bene viuendi desiderio. Hoc enim proprium est huius spiritualis alimenti, ut susceptus non repleat, ingestus non faciat, sed maiorem sitim excusciet, & vehementiorem famè accendat. Quod vox ipsius iustitiæ & veræ sapientiæ confirmat, dicens: Qui edunt me, adhuc esuriant; & qui bibunt

C

D

E

Iuan. 26.

Amos. 6.

Hier. 20.
9. p[er]f. ad
Demetr.

Matt. 5.

me adhuc sitiunt,] Esuriamus itaque appetituum nostrorum repressionem; virtutum exercitationem; bonorum operum studium: sitiamus diuinam familiaritatem, & caelestem in tertis conuersationem, & non tamquam repleti, & præ nauſea eructantes; sed tamquam esurientes, & sitientes hunc cibum comedamus, hunc potum bibamus, his bonis nos impleamus, & particula bonæ dici, id est, tempus proficiendi, haud quaquam nos ipsos prætereat. Imitemur illum, qui nostram salutem tanta sollicitudine & diligentia quaesuit; & eius discipuli, atque imitatores effecti eandem salutem (scilicet non suam, sed nostram) eximio quodam conatu non tamen imprudenti, sed circumſpecto, requiramus. Quid enim à nobis querit Christus qui tanta sollicitudine nos quaesuit, nisi vt diligentes simus, & feruidi, & solliciti ambulemus cum eo? In hoc igitur feruore amoris, & bonorum operum, & charitas ex tota virtute consistit. Quam qui habent sunt esurientes, & sitientes iustitiae, & Domini assertionem Beati; quod si beati, & perfecti: Quia beatitudo huius vitæ, vt in sequenti tractatu sumus dicturi, non est qualibet imbecilla virtus, sed ipsa sanctitas, atque perfectio. Quare charitas ex tota virtute, à perfectione non distat, quæ nihil aliud esse potest, quam diligens charitas strenuè se Deo iungens gnauiter mala canens, & sollicitè atque perfectè à cibus bonis intendens.

Domine Deus meus, virtus mea, & robur virium mearum, ac firmamentum animæ meæ, qui nos validissimo amore prosequeris, & immensa spiritus tui copia, ac beneficiorum multitudine, nec non occulta quadam ostensione pulchritudinis tuæ, ad te præ omnibus diligendum, & validè ac feruidè amandum impellis: fac vt impetus huius diuini spiritus, vela cordis mei perflet, & nauiculam mentis meæ citissimè moueat, quo prospera nauigatione cursum huius vitæ cõsciam, & celeribus dilectionis affectibus ad te portum salutis, locum stabilem, ac securum ex tota virtute amando, & te querèdo perueniat. Tu, ô Deus meus benignè, atque misericors, qui vires, & dona ad te amandum, & diligendum tribuisti, omnem ab eis ignauiam, & torporem amoue, & impetum, conatum, atque feruorem, ad tui amorem, ac obsequium larga manu concede, ne feruus hic tuus, licet omnium minimus à Diaboli mancipiis diligentia vincatur, & à mundanis hominibus strenuitate superetur. Si pedes eorum tanta celeritate ad malum currunt, & festinant, vt effundant sanguinem, & animas suas perdant, & in barathrum infelicitatis proiciant; cur ego post te non curram Domine, cur non festinabo post odorem vnguentorum tuorum, sponse dulcissime, siquidem cursus hic non in perditionem tendit, non in barathrum gehennæ properat, sed in salutem, in sanctitatem, in felicitatem accelerat? Ab his ergo discam, ô pater amatissime, quomodo te sum amaturus, quo pacto tibi obsequuturus. Vt quemadmodum illi toto mentis conatu, vanitatem amant, mendacium cupiunt, & res nihili habere, & possidere conantur; ita saltem & ego (quod vere parum est, & dignum vt ex eo erubescam) toto virium mearum impetu, te solum diligam, veritatem queram, & veram virtutem omni auro pretiosior habere concupiscam. In hoc meas vires, & neruos intendam, vt leues etiam maculas fugiam, passiones vincam, mandata custodiam, consilia amplectar, & omnia ad meam vocationem, & institutum attinentia perficiam. Sic enim fiet, vt pro modulo meo, te donante, charitatem ex tota virtute habeam, & iter perfectionis & sanctitatis arripiam.

Proo. 1.

A *Qua ratione perfectio exprimaturs illis verbis: Diliges Dominum Deum tuum ex omni fortitudine tua.*

CAPVT XXII.

M

ULTI quidem sunt charitatis actus, multi dilectionis effectus, multa veri, & perfecti amoris indicia; sed nullum aut maius, aut præstabilius, quam si quis pro dilecto non tantum bona peragat, verum etiam mala & aduersa sustineat. Agere enim bonum bono naturale est, malum verò sustinere præposterum, quare non tam elucet natura boni, si quod sibi congruum est, faciat, quam si malis exagitat, immobile perseueret, & nec tantillum ab ingenta bonitate desciscat. Quamobrem, sicut lucerna, & si parua sit, illuminare certè potest, at nisi magna sit, ventis flantibus resistere non potest: ita amor paruus atque remissus poterit aliquod bonum facere, at nisi magnus sit, & fortis, non poterit pro amato aduersa, & terribilia tolerare. Hinc Dominus maximum amorem erga hominem donorum & beneficiorum communicatione monstrauit, sed multo maiorem & ardentiorum ostendit, ex eo, quod cum ipse impassibilis sit, filium tamen vnigenitum passibilem in carne fecit, & pro hominibus morti ac passioni subiecit. Vnde Ioannes, vt hunc amorem exaggeraret non dixit: Sic Deus dilexit mundum, id est, homines mundi, vt pro eis calos crearet, terram conderet, aut tot tanta bona produceret; sed vt pro eis filium suum vnigenitum daret,] & pro hominibus doloribus ac tormentis exponeret. Meritò sanè: nam bona nobis dare, congruum Deo est; mala verò pro nobis pati, videretur indignum; quare magnus amor est Dei, qui pro nobis magna fecit, sed sine vlla comparatione maior, & ardentior apparet, quia pro iniquis & peccatoribus filium hominem factum ad mala perferenda demisit. Hinc & ipse filius Dei, qui tot, ac tam mirabilibus signis, eximium erga æternum Patrem amorem declarauit, & tanta vitæ sanctimonia se illi filiam obedientem exhibuit, fini suæ vitæ sanctissimæ tormenta passionum, & mortis sustinentiam reseruaui, & tamquam præcipuum infinitæ suæ dilectionis indicium extremo tempore patefecit. Et alius suis operibus prætermisissis, & quasi obliuioni traditis, hoc solum obtulit mundo tamquam efficacissimum opus ad suam cognoscendam charitatem, dicens; Sed vt cognoscat mundus, quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio, surgite eamus hinc.] Mundus, ô Domine, in hoc non obsecrè, sed clarè, & manifestè tuum erga Patrem, & erga nos infinitum amorem agnouit, quod mandatum patendi sine vlla contradictione accepisti, quod secundum illud mandatum mortem acceptam sustinueris, quod è loco vbi sedebas, vt hostibus occurreres, & te ipsum morti, & tormentis offerres, libentissimè surrexisti. Hoc etiam fuisse maximum suæ dilectionis indicium, Apostolos ad mutuū amorem exhortans, iterum manifestauit dicens; Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt animam suam ponat quis pro amicis suis.] Nam & si amorem erga homines, erga inimicos scilicet, quos passione & morte fecit amicos, abundè doctrina, exemplo, exhibitis sanitatibus, & aliis modis innumeris declarauit; sed multo abundantius, atque perfectius vitæ depositione, & perpeſsione mortis expressit, quia magnū est magna amicis dare, sed multo maius vitam charissimam, & omnium rerum pretiosissimam pro ami-

Ioann. 13.

Ioann. 14.

Ioann. 15.

Ioann. 1. Chryl. 10. 1. 1. 10. 2.